

MUZEJSKI VJESNIK 8

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Muzeja grada Koprivnice

Odgovorni urednik: Franjo Horvatić

Urednik, lektura i korektura: Zorko Marković

Tehnički urednik: Marijan Špoljar

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori.

NAKLADNIK

Centar za kulturu Koprivnica, OOUR Muzej grada Koprivnice

ZA NAKLADNIKA

Franjo Horvatić

TISAK

SOUR »PODRAVKA«, OOUR Koprivnička tiskara, 1985.

BROJ 8 – VELJAČA 1985.

GOD. VIII

SADRŽAJ

MUZEJSKA PREZENTACIJA	1
Franjo Horvatić – Problemi muzejske prezentacije	3
Darko Sačić – O muzejskoj prezentaciji	4
Marina Šimek – Mogućnost prezentacije budućeg stalnog postava arheološkog odjela	5
Marijan Špoljar – Izazovi prezentacije	9
MUZEOLŠKA PITANJA I PROBLEMATIKA	12
Jasna Tomičić – Jubilej Gradskog muzeja Varaždin	13
Goran Jakovljević – O osnivanju Gradskog muzeja u Bjelovaru	16
Vladimir Kalšan – 30 godina Muzeja Međimurja – Čakovec	18
Rastko Pražić – 25 godina rada Muzeja Moslavine u Kutini	20
Marina Šimek – Metode vođenja dijateke arheološkog odjela GMV	23
ARHEOLOGIJA	25
Željko Tomičić – Sumarni osvrt na rezultate arheoloških istraživanja prostora Međimurja u razdoblju od 1972. do 1982. godine (II)	26
Mladen Medar – Arheološko-antropološki nalaz iz okolice Bjelovara	37
Zorko Marković – Nekoliko nalaza iz Vinče u Muzeju grada Koprivnice	38
Božidar Gerić – Probno iskapanje lasinjskog naselja na lokalitetu »Dolina« kod Ždralova	41
Zoran Homen – Prilog proučavanju lasinjskih keramičkih bočica	44
Mladen Medar – Bilješka o nalazu lasinjske kulture u Bjelovaru	47
Zorko Marković – Još o nalazima s Raićevog brega kod Srdinca	49
Josip Vidović – Goričan 1984. (preliminarni izvještaj)	53
Josip Vidović – Sondažno istraživanje skupine tumula kod Donjeg Mihaljevca u Međimurju 1984. godine (preliminarni izvještaj)	55
Željko Tomičić – Skupni nalaz ranosrednjovjekovnog novca 12. i 13. st. iz Čakovca	57
Željko Tomičić – Ranosrednjovjekovno groblje na redove u Juraju u Trnju	59
Željko Tomičić – Gradišće kod Nedelišća – rezultati pokusnih istraživanja	61
Željko Tomičić – Rezultati pokusnih arheoloških istraživanja kraj Dvorišća u Međimurju	63
UMJETNOST	65
Tomislav Đurić – Pavlinski ljetnikovac na Veternici	66
Dragutin Feletar – Inovacije jednog »Prstena«	69
Marijan Špoljar – Tri mlada koprivnička umjetnika	70
ETNOLOGIJA	75
Libuše Kašpar – Etnološka bibliografija novinskih članaka (II)	76

VIJESTI	80
Stjepan Hajduk – Zaštitni radovi na »Fantekovoj hiži«	81
Ljubica Ramušćak – Seminar o folklornom plesu u Međimurju	83
Zorko Marković – Aktivnost Povijesnog društva Koprivnica u 1984. godini	83
Dragutin Feletar – »Podravski zbornik« kao primjer	85
Dragutin Feletar – Monografija koja obavezuje	86
AKCIJE	88

INOVACIJE JEDNOG »PRSTENA«

(JOSIP GENERALIĆ: PRSTEN OD ZMIJE, mapa grafika, Likum, Zagreb 1984, sitotisak Branko Horvat)

Možda bi valjalo parafrazirati staru poslovicu – »Naiva je mrtva – živjela naiva!«. Naime, mnogi su na stranicama raznih novina, pa i ozbiljnih časopisa širom Europe, već pokopali naivu kao preživjelu staru damu. »Slikarstvo nade« *Jakovskog* prpošno se razvilo od carinika *Rousseaua* do hitova *Generalićevske* epohe, ali je, eto, prema nekima, u zadnjih petnaestak godina duboko zabrazdilo u sivilo masovne produkcije, manirizma i kopirancije. Stara Europa, njezini mudri kunsthistoričari, pa čak i brojne privatne galerije s visokim maržama, pročitali su do daske tu masovnu naivu, suvenirske tone stakla više ne sele tako masovno s podravskih zaselaka na vrući asfalt zapadnoeuropskih gradova.

Međutim, to je, dakako, tek djelomično točno. »Slikarstvo nade« još živi, dapače ono je vitalnije nego možda ikad dosad – samo polako otpadaju oni trošni vagoni čija kvaliteta ne može biti niti prirepak elegantnom vlaku istinske naivne umjetnosti koji sigurno vozi u povijest. Poruke naive, od njezine »zemljaške ere« pa do dana današnjega, ostaju vitalne i prisutne, ona stječe nove poklonike i interprete. Ta iskrena i nepatvorena naiva još bi se brže trebala otarasiti tih neminovnih, komercijaliziranih, pratilaca, koje vrijeme svakako neće priznati, ali koji ponekad stvaraju nepregledni gusti u šumi hrastova korjenika.

U vitalitet iskrene i umjetnički upečatljive naive još nas je jednom čvrsto uvjerio *Josip Generalić* (Hlebine, 1936.), koji svojim stalnim eksperimentom širi vidokruge i izričajne mogućnosti »stare, dobre« naive do neslučenih horizonata.

Traume suvremena svijeta nisu mogle zaobići Jožu Generalića, dapače one ga obuzimlju nedvojbeno jače i sveobuhvatnije, jer mu je kao umjetniku senzibilitet za poruke svakodnevnice izraženiji nego u drugih ljudi. U idilu podravskih polja i bilogorskih gorica, među selske običaje i domaće face, naseljava se odjednom opus psihosocioloških slika. Naiva tematski i izričajno seli u nove domete i mogućnosti, pomak prema modernom i svakodnevnom bio je neminovan. *U tom stvaranju novog, u tom svojevrsnom prevratu, u umjetničkom puču spram naučene i uobičajene naive, Josip Generalić pokazao se kao vrstan reformator i slikar, meštar koji pomiče izričajne mogućnosti jednog slikarskog pravca a da mu nimalo ne oduzima i njegove ranije vrijednosti i domete.*

Ta Jožina »crna faza« otpočela je slikom »Gvajana 78« godine 1978., a svoj sadašnji finale ima u najnovijoj mapi grafika »Prsten od zmiје«, koja je izdana u Zagrebu potkraj 1984. godine. »U odnosu na cjelokupni Generalićev opus to je epizoda koja me uzbuđuje, jer presijeca mirni tok njegova stvaralaštva, čini ga različitim i prisutnim. Vidim u Prstenu od zmiје umjetnikove korijene, ali razaznajem i nove kliče« (*Vladimir Maleković*, u predgovoru mape).

Doista, ta mapa doima se fascinantno, te se slike (čak ni u mašti) ne mogu zaboraviti. Prsten od zmiје, Schlangenring, The Ring of a Snake – to je bič ove naše stvarnosti, to je lanac koji oko čovječje duše, oko njegove individualnosti, neumitno omataju »blagodati« ove suvremene civilizacije. Nalazimo se u ringu svakodnevnih strasti, pakosti i pohlepa, a teško da će nam i pokretljivost i ljigavost zmijskog tijela pomoći da utečemo od naše stvarnosti, od naših mora. Evo i naslova tih sedam

sjajnih grafičkih listova: »Vražja mlada«, »U prstenu zmije«, »Jahačica«, »Zločin«, »Ples okrutnih«, »Strijelac« i »Pohlepnicica«. Vrhunac poruka može se možda slijediti ovim redom kao i pojedini listovi, ali zasigurno svaka grafika predstavlja svojevrsni vrhunac i poruke i izričajnih likovnih mogućnosti slikara.

Na ovu mapu – iznenađenje Josipa Generalića valja gledati kroz barem dva nivoa. Prvo je tematski nivo, jer je tematika neuobičajena u usporedbi bilo s kojom u našoj i svjetskoj naivi. Za poznavatelje naive, pa i one prave »šmekere«, to će biti iznenađujuće: neke će odmah pridobiti i učiniti ih odlučnim zagovornicima, dok će druge staviti u određenu nedoumicu. Zar bilo koji eksperiment može drugačije djelovati?

Drugi nivo je također prijelomni, a odnosi se na likovni izričaj, na likovnost – dakle na umjetnički dojam i vrijednost. Iako se tematski na ovim listovima radi o stanjima duše, autor na grafičkim listovima nije konfuzan i rastrojen, kako bi se to moglo očekivati s obzirom na konfuznost i nestabilnost naše svakodnevice. Crtež je siguran, surrealističke slike izrečene su jasno i dosljedno, a i simboli također. Svaki je list prava grafička majstorija, pa se ovom mapom Josip Generalić svrstao među visoke domete grafike uopće.

Tko bi, odista, sve to mogao očekivati od naive?! Ili bi možda valjalo, na primjeru Josipa Generalića, upitati: zašto se čuditi novim tematskim i izričajnim dometima naive kad ona ima zaista vrsne interprete?!

Marijan Špoljar, Muzej grada Koprivnice

TRI MLADA KOPRIVNIČKA UMJETNIKA

(U povodu samostalnih izložaba R. Baričevića, V. Vinceka i D. Bakliže u Galeriji Koprivnica)

Lakoća kojom se mlađi umjetnici podaju nekim tipičnim stilskim sintagmama osamdesetih godina podjednako svjedoči o ambivalentnosti situacije kao što tumači i nerijetku ishitrenost individualne slikarske odluke. Ne negirajući pravo na slobodu trendovskog izbora niti zagovarajući imperativ dijaloga s umjetničkim iskazima vremena jedino upozoravamo na mnoge ishitrene zahvate kojima se kompenzira iskrenost i iskušenje stvaralačkog čina. Voluntaristički princip odveć se lako mimikrizira unutar proklamirane, ali ne i ostvarene širine umjetnosti osamdesetih godina. Konzekventnost trendovskog opredjeljenja kao da je presudnija od konzekventnosti autorskog govora. Uostalom, nimalo čudno: »prijelazno razdoblje« nije vrijeme dovršavanja, stilske opravdanosti, temeljnih odluka... Njegova je moć u šarmiranju i koketaciji koja tek izuzetno prelazi u kozeriju. Zrelost dijaloga sa sadašnjim vremenom moguća je tek ako postoji duboko osobni stav i prema umjetničkim iskustvima prošlosti i prema recentnim oblicima umjetničkog govora.

Ako je klima iz koje izvire takva umjetnička situacija determinirana mnogobrojnim složenim odnosima onda je jasno da se umjetnički angažman može mjeriti samo prema količini i jačini subjektivnog naboja. Taj novi subjektivizam, toliko različit od kolektivne svijesti nove umjetničke prakse kao i od apriorizma nekih oblika umjetničkog iskaza osamdesetih godina jedino može osvojiti prostore slikarske slobode.